Τα όρια είναι δώρο του γονιού και του δασκάλου προς το παιδί (Δρ. Κλαίρη Μαυρόματου, καθηγήτρια Μέσης Εκπαίδευσης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 6 Απριλίου, 2019

Είναι πολλές φορές που οι γονείς που αναθρέφουν παιδιά προβληματίζονται στο αν η **θέσπιση ορίων** στην συμπεριφορά τους είναι χρήσιμη και ωφέλιμη.

Όπως διαβάζουμε και στο βιβλίο του οικογενειακού ψυχολόγου Dr Jan-Uwe Rogge «***Τα παιδιά χρειάζονται όρια***», τα παιδιά στην πραγματικότητα επιζητούν τα όρια και τους κανόνες. **Τα έχουν ανάγκη** διότι τους αρέσει η σαφήνεια. Τα όρια τους αποτελούν για αυτά **προστασία**, και με αυτά **αισθάνονται ασφάλεια που τους αρέσει**. Αντίθετα, η έλλειψη ορίων τους στερεί την πολύτιμη αυτή αίσθηση και είναι γνωστό ότι **αρκετές δυσκολίες στην ανατροφή των παιδιών πηγάζουν ακριβώς από την έλλειψη ορίων.**

Στο μυαλό πολλών, όμως, η έννοια των ορίων παίρνει νόημα αρνητικό διότι συνδέεται με την τιμωρία, την αποθάρρυνση, την απαγόρευση, τον ηθικό περιορισμό και την διαρκή άρνηση. Ίσως αυτός είναι ένας από τους λόγους που οι γονείς διστάζουν και αποφεύγουν να θέτουν όρια στα παιδιά τους.

Ωστόσο είναι γνωστό ότι τα παιδιά με γονείς που δεν έχουν θεσπίσει και επιβάλλει όρια συμπεριφοράς, αισθάνονται συχνά **μοναξιά** και **εγκατάλειψη**. Πολλές από τις «περίεργες» συμπεριφορές τους στο σπίτι ή στο σχολείο εκφράζουν την σύγχυσή τους στην αναζήτηση του προσανατολισμού που κανείς δεν τους πρόσφερε. Ενεργούν με επιθετικούς, ή και παραβατικούς τρόπους για να προκαλέσουν την προσοχή των γονέων και δασκάλων τους. Σαν να κραυγάζουν: «Εδώ είμαι και ενεργώ έτσι, πρόσεξέ με, κοίτα με τι κάνω, βάλε μου φρένο, πες μου πού να σταματήσω».

Ο μαθητής μου ο Μάριος ήταν ένα παιδί που όλο κάτι του τύχαινε. Άλλοτε τραυματιζόταν στο ποδόσφαιρο, άλλοτε κοβόταν με το ψαλιδάκι των καλλιτεχνικών, έπεφτε από το ποδήλατο και τα γόνατά του ήταν …ζαχαροπλαστείο. Έλεγε: «Μόνο όταν μου συμβαίνει κάτι με προσέχουν.» Αναζητούσε με λάθος τρόπο την προσοχή και το ενδιαφέρον που δεν εισέπραττε διαφορετικά.

Έτσι λοιπόν, οι γονείς στο σπίτι και οι δάσκαλοι στο σχολείο**οφείλουν να θέτουν όρια. Οφείλουν να κάνουν αυτό το μεγάλο δώρο προς τα παιδιά** . Μέσα στο ασφαλές πλαίσιο των ορίων το παιδί θα εξερευνήσει τις δυνατότητές του, θα πειραματιστεί με τους φόβους του για να τους νικήσει, θα αναπτύξει τον αυτοσεβασμό του. Οι γονείς και οι δάσκαλοι που θέτουν όρια**γίνονται σεβαστοί από τα παιδιά**. Αντίθετα η μη θέσπιση ή η μη τήρηση (πράγμα ακόμα χειρότερο) των ορίων **ευτελίζουν τον ενήλικα, ο οποίος χάνει έτσι την αξιοπιστία του**.

Γιατί όμως ενώ οι γονείς και οι δάσκαλοι είναι πεπεισμένοι για την αναγκαιότητα της θέσπισης ορίων, όταν έρχεται η στιγμή αμφιταλαντεύονται;

Μια απάντηση είναι ότι ορισμένοι γονείς έχουν βιώσει ως παιδιά τα όρια σαν μια διαδικασία αποδοκιμασίας, μείωσης και αμφισβήτησης, οπότε τώρα δεν έχουν τη δύναμη να πάρουν την πρωτοβουλία να θέσουν όρια στα δικά του παιδιά

Μια άλλη απάντηση είναι ότι οι περισσότεροι γονείς σήμερα υιοθετούν το σύγχρονο πρότυπο ανατροφής, θέλουν να μεγαλώσουν τα παιδιά τους με ανεξαρτησία, αυτονομία και συντροφικό πνεύμα και δυστυχώς αυτό λαθεμένα το ταυτίζουν με την απουσία κανόνων και ορίων. Άλλοι **μπερδεύουν την ελευθερία με την απουσία τάξης και υπευθυνότητας**.

Αρκετοί γονείς επιθυμούν να είναι μόνο αρεστοί στα παιδιά τους . Σκέφτονται ότι αφού μπορεί να έχει αυτό που ζητάει, γιατί να μην το έχει; Προτιμούν να μην αντιπαρατεθούν, σπεύδουν να κάνουν αμέσως το χατίρι του παιδιού, και έτσι νομίζουν ότι κερδίζουν κι άλλους πόντους της αγάπης του. Πράγματι, **αυτός που θέτει όρια παίρνει και την ευθύνη του να μην είναι πάντα αρεστός** . Αυτό όμως δεν οδηγεί καλά.

Κάποιοι άλλοι γονείς, όσο κι αν φαίνεται περίεργο δεν μπαίνουν καν στον «κόπο» να βάλουν όρια και να τα τηρούν! Δεν επιθυμούν να αναλάβουν κι άλλη ευθύνη ακόμα κι αν είναι για το καλό όλης της οικογένειας. «Δεν μπορώ άλλο φόρτωμα κι άλλον προγραμματισμό» μου έλεγε μια μαμά, «Τι θα πάθει δηλαδή; Μέσα στην αγάπη μεγαλώνει!» Ναι, σύμφωνοι, μόνο που το παιδί έγινε ανεξέλεγκτο και τυραννικό και η **συγκεκριμένη μαμά πλήρωσε διπλά την αποφυγή του πρώτου κόπου και μάλιστα εις βάρος του παιδιού.**

Ο γονιός που θα θέσει όρια στο παιδί του, πρέπει πρώτα αυτός να τα σέβεται και να τα τηρεί. Να ένα πολύ απλό παράδειγμα: Στην μικρή Αφροδίτη θέσανε οι γονείς το όριο να πηγαίνει το βράδυ για ύπνο στις 8.30 μ.μ. Αυτό δεσμεύει και τη μαμά και τον μπαμπά. Ό, τι κι αν γίνεται στο σπίτι, ακόμα κι αν υπάρχουν φίλοι ή οικογενειακή συγκέντρωση, η ώρα αυτή πρέπει να είναι απολύτως αφιερωμένη στην μικρή. Κάποιος θα την πάρει από το χέρι να της πάει στο δωμάτιο, να αντιμετωπίσει με τέχνη (για την οποία θα γράψουμε άρθρο προσεχώς) τις ποικίλες αντιρρήσεις της, να την ετοιμάσει, να την αλλάξει, να την πλύνει και να την ηρεμήσει για να κοιμηθεί. Αν ο γονιός πρώτος δεν είναι συνεπής στο χρόνο και δεν σεβαστεί το όριο που ο ίδιος θέσπισε για το καλό και της μικρής και του ζευγαριού, γιατί να είναι σωστή η μικρούλα;

Βλέπουμε εδώ ότι η θέσπιση ορίων μπορεί να είναι επίπονη και κουραστική, να απαιτεί δύναμη και αυτοέλεγχο, καθώς και αντιπαράθεση με το παιδί. Η αντιπαράθεση όμως μπορεί να σημαίνει αποδέσμευση και ελευθερία. Αντίθετα **η άνευ όρων και ορίων προστατευτική αγάπη προς τα παιδιά δημιουργεί παιδιά εξαρτημένα και καταπιεσμένα**. Συνέπεια στην τήρηση των ορίων σημαίνει να δίνουμε στα παιδιά την προσοχή που τους αξίζει, να τα αναγνωρίζουμε ως συνανθρώπους μας. Ο παιδοψυχολόγος R. Dreikurs λέει ότι η θέσπιση των ορίων και η συνεπής τήρησή τους θεμελιώνει **αμοιβαίο σεβασμό της αξιοπρέπειας**.

(Πηγή: pemptousia.gr*)*